

Előfizetési árak:

Egész évre frt 10.—
Félévre „ 5.—
Negyedévre „ 2.50
Egy óra „ 1.—
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap,
Vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

Szerkesztőség

és
Kiadóhivatal:
Főplacc, a városháza
szemben.

Hirdetések a legmértékesebb árszámítás mellett.

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Az Erdély-Arad-nagyvárad tanulómányút.

Debreczen, aug. 2.

Debreczennek és Hajdumegyének közösen „Közművelődési egyesülete” nincs. Szervezkedett a *Gönczy-egylet*, mely a nevelés-oktatási szakirányban az általános közművelődési munkásságot egyesítette. Hogy mily szerencsésen, példa rá az általa rendezett számos felolvasó-ciklus, az erőteljes társadalmi mozgalommá fejlődött orsz. tan-szerkiállítás, legújabbán az Erdély-Arad-Nagyvárad tanulómányút.

Az EMKE zászlóbontó körutjainak diadalára emlékezdet sikere annak a néhány lelkes néptanító által önképzési szerény igényekkel kezdeményezett vállalatnak, mely egyrészt társadalmi, nép- és földrajzi, másrészt iskolaépítési, berendezési és vezetési tanulmányok tételére alakult, a Gönczy-egylet nyári közgyűlésének jóváhagyásával. Épen a kicsinyke adott meglepő eredménye teszi indokoltá, hogy e helyen is számot vessünk a Gönczy-egylet tanulómányútjával.

A nép- és földrajzi közvetlen megfigyelések új világot vetnek a nevelés-oktatás ösvényeire. Látva az embernek földet uraló, viszont a földnek embert befolyásoló, népelet- és néplelek-átidomító hatalmát, képesek vagyunk mind azt megérteni, hogyan alkalmazkodik a kultúra az adott viszonyokhoz, mind azt előirányozni: mire törekedjék iskola és élet a társadalmi fejlődés jövőt alkotó nemes létharcában, akár az ismeretek és ügyességek, akár az erkölcsök és nemzeti öntudat mezején.

Ha még számba vesszük a bejárt vidékek nemzetiségi harcát is, feltűnik a Gondviselés bölcs rendelkezése, hogy a természeti akadályok és emberi küzdelmek legyőzésére fokozott erőt és erélyt ad. Ez magyarázza meg a tanulómányút városainak s falvainak gazdasági és közművelődési nagy haladását, szemben a kevés természeti akadályra s még kevesebb nemzetiségi stb. mérkőzésre utalt alfölddel. Bámulatba ejtett az a szinte eszményi magaslat, melyre a népnevelés, humán és szakoktatás intézetei emelkedtek, követendő példájára a mi áldott alföldünk kevésbé áldott közművelődési intézeteinek.

Nem emlülve Kolozsvárt, e kis Athénét, mely mintaszerű iskolák, gyűjtemények stb. egész tömegével imponál, és nem terjeszkedve ki Brassóra, hol a nemzeti művelődés az államhatalom védszárnyai alatt hódít nagyobb-nagyobb teret: a csángó és székely kicsi fészkek példájára utalunk, mit képes elő-

állítani és fenntartani a vasszorgalmu szegénység. A mintaszerűen épített és berendezett ovodák (faluhelyeken is ovodák!) és népiskolák telve növényekkel, mert a nép jognak tartja az iskoláztatást, nem kötelezettségnek. A tanítók a társadalomnak és közéletnek érdemük szerint becsült tényezői, mit mutat az is, hogy egész processió kísérté mindenütt a tanulómányozókat és pl. a kis Zajzonban a hajdumegyei tanítók tiszteletére a brassómegyei tanítók által rendezett vacsorán 160 vendég jelent meg.

Avagy idézzünk példát a szegény Háromszék megyéből, mely önmagát megadóztatva két nagy árvaházat tart mintaszerűen fenn; pillantsunk be a Debreczennek egy tizenkettő részét tevő Seps-Szent-Györgyre, hol a most élő emberöltő teremtett semmiből gyönyörű és népes főgimnáziumot, 6 osztályu polg. fiúiskotát müllakatos tanműhelylyel, 4 oszt. polg. leányiskolát, nőipariskolát, szövőiskolát, kiseddövízőképezdét stb.; próbáljuk elképzelni a Debreczen népességének egy 15-öd részét tevő, de egy századrésznyi háttárral sem bíró Kézdi-Vásárhelyt, hol müllasztalvs tanműhelylyel kapcsolatos polgári fiúiskola, árvaleányházzal együtt tesen nőipariskola, algimnázium és egész sereg kitünő népiskola van.

Bizony meg kellett látogatnia a Gönczy egyletnek ezt a csodás vidéket, hogy ösztönt és kitartást merítsen az alföld lassu vérkeringésű közművelődésének lendületbe hozására. És el kellett látogatni a miénkhez hasonló sikon terülő, de a nemzeti létharc szirtjei közt élet-halálküzdellemmel előre törő Arad és Nagyvárad városokba, hogy tisztelettel adózzunk azért a sikeres előnyomulásért, melylyel meg új teret hódítanak a magyar nemzeti kulturának. Minő iskolák! és azokban mily vezető szellem! Nem féltjük ezeréves bástyáidat édes magyar hazánk.

Nem féltjük: de részünket ki kell hogy vegyük az új ezredév második honalapításának nagy munkájából. A létharc nem fenyeget saját tüzhelyünk körül: meg kell azt küzdenünk a vesztélyezett vidékek szövetségében, az egységes magyar állam, egységes magyar nemzet feltétlen uralmának kivására, a kultúra szentelt fegyvereivel. A mi nevelés-oktatási és egyéb közművelődési intézményeink serényebb kifejtésére, népéletkatalakító erőteljesebb munkásságra s a nagy közönség részéről lelkesebb felkarolásra várnak: az Erdély-Arad-Nagyvárad tanulómányút tapasztalásai adják meg az első lökést erre a hazafias munkára.

— A magyar kormány és a közös külügyminisztérium. Beavatott részről közlik, mint a P. C.-nek Bécsből távirják, hogy báró Pasetti Marius külügyminisztériumi osztályfőnököt, a ki a kipróbált diplomáciai képessége és sok évi kiváló érdemei alapján Ő Felségénél grata persona, míhlyest valamelyik nagyköveti állás üresedésbe jön, a mint ez nem valószínűtlen, egy ily magas állásra fogják kinevezni a külső diplomáciai szolgálatban. Mintán gróf Goluchowsky Agenor külügyminiszter, magyar mágnások előtt tett saját nyilatkozatai szerint, különösen nagyra becsüli a báró Bánffy Dezső magyar miniszterelnökkel való legbizalmasabb és legbarátságosabb intimitást: ha báró Pasetti a külső diplomáciai szolgálatba lépett helyébe, vagy az illető személyiségre nézve alkalmas magasabb állásra a közös külügyminisztérium egy másik, mindenesetre a magyar állam kötelékébe tartozó notabilitást fognak kinevezni.

— Oroszország és Bulgária. A félhivatalos Telegrafen Corr. Bureau Pétervárról következő kommunikét adta ki: A külügyi hivataltól beszerzett információk alapján abban a helyzetben vagyunk, hogy kijelentsük, miszerint Oroszországnak legcsekélyebb oka nincsen a bolgár néppel való kibékülésre, mert ez a nép soha sem szünt meg a legmélyebb hála érzetét ápolni az iránt a nagy testvérm nemzet iránt, a melynek megszabadítását köszöni. Ez magyarázza meg azt a szívességet, a melyet Oroszországban a bolgár néppel szemben mindenkoron tanusítottak. Ezzel szemben azonban Oroszország — híven a fennálló szerződésekhöz — mint eddig, ezután sem állhat viszonyban azokkal, a kiket a nyilvánosság jogosulatlanul a bolgár „kormány” névvel illet. A meddig a hivatalos Bulgária egy bitorlótól rátkümtött törvénytelen kormányzatnak lesz alávetve, addig Oroszországra nézve sem nem lesz meg a lehetősége annak, hogy Bulgáriával bármiféle viszonyba lépjen. Egy, Klement metropolita által említett orosz követelésről, a mely szerint Ferdinánd fejedelemnek, ha azt akarja, hogy Oroszország elismerje, át kell térnie az ortodox hitre, illetékes helyen épp oly keveset tudnak, mint Hartenau Arzen grófnak bolgár trónkövetelővé tételéről. Az orosz kormány szocosan a berlini szerződés alapján áll, a melynek végrehajtását követeli. E szerződés szerint azonban a bolgár fejedelem törvényes szobranja által választandó és e választás a porta beleegyezésével és annak előterjesztésére a szignator hatalmak által megerősítendő.

— Belföldi hírek. (Az 1896. évi állami költségvetés.) Most állítják össze a pénzügyminisztériumban az 1896. évi költségvetést. Még csak a pénzügyminiszteri tárca költségvetésének megállapítása van hátra, a többi minisztériumok költségvetése már mind elkészült és a pénzügyminisztériumnak meg is küldetett. (Anyakönyvvezetők.) A hivatalos lap mai száma publikálja az első anyakönyvvezetői kinevezéseket. A belügyminiszter Békés, Brassó, Csanád, Esztergom, Moson és Ugocsa-vármegyék területére nevezte ki első sorban az állami funkcionáriusokat. (Az anyakönyvi felügyelők) szeptember hó elsején foglalják el állásaikat s ezen naptól kezdve folyósította a magy. kir. belügyminiszter illetményeket is. Az összes anyakönyvi felügyelők augusztus 21-től 24-ig terjedő „gyakorlati tanfolyamra” vannak beidézve a belügyminisztériumba s e négy na-

pos kurzus alatt oktatják ki őket az anyakönyvvezetéssel járó teendőkre, míg ugyancsak szemtenger hó folyamán ők tanítják meg a polgári anyakönyvvezetésre az anyakönyvvezetőket.

— Külföldi hírek. (Az örmény kérdés.)

Az örmény kérdésben adandó felvilágosító jegyzéket a török minisztertanácsban ismételtén tárgyalták fogják. A három hatalmat ezután értesíteni fogják a határozatról, azonban halasztások most sincsenek kizárva. — (A cubai felkelés.) Spanyolországból augusztus 12-én újból megerősítés indul Cubába. Az ottani hadsereg létszámát felemelik 76 272 emberre. A külföldi lapok ama hírével szemben, hogy a spanyolok Kubán vereséget szenvedtek volna, konstatálják, hogy erről ide még nem érkezett hír.

A saját tűzhely.

Irta: Hajdu József.

— Szab. kir. Debreczen város négyzetének szives figyelmébe. —

„A saját tűzhely aranyat ér” — mondják régi ősünk és mi ifjak, ugyanazt ismételtük. Ősünk azonban nem csak szóval mondogatták, ők érezték is egyszersmind a közmondás aranyigazságát és azt hasznukra fordították, míg ma napság, úgy látszik, hogy az újabb nemzedéket még előbb tanítani kell arra, a mi elődei növekvő ifjúságának forrón óhajtott ózolja, az életökélység által elérhető joga volt, de egyszersmind szent és társadalmi kötelessége.

„A régi jó idők” oda vannak, de annál szembetűnőbbek a balhit maradványai; a ki méletlenség, valamint egy jó adag a régi rend- és osztályelölítétekből és vallási türelmetlenségek.

Ha nem is kívánkozunk vissza a múltba, egyet azonban mégis vissza szeretnénk varázsolni a családi körben: a kedély jóltevő nyugalmát.

A mai élethajza és lótas-futás a kereset és nyereség után, folytonos élvezetek utáni mohó vágyak nem engedik, hogy szent

béke lakozzék hajlékunkban.

És mégis a saját tűzhely és a szűk családi körben való lakozás hasonló a kies paradicsomhoz, a hol a kedélynek virágai, a hol a szerény és ártatlan örömei, a melyek az embert még a balsorsban is erőssé teszik, a hol az akaraterős jellemnek szilárd vonásai gyermekeink szívében még csirájában vannak és a nagylelkű, de észszerű szülei szeretett meleg lehelete alatt nagygyá neveltetnek.

Boldog ama gyermek, kinek megadatott, hogy szívét szülei családi tűzhelyénél felmelegíthet embertársainak jólétére és fájdalomnak enyhítésére és azt erősíthette azon időkre, midőn a szülei tűzhelyet elhagyva, ismeretlen világba kerül!

A szülők egész gondja és fáradozása a családi tűzhelyt illeti, saját övét. Tevékenységének központja az anya; nem szívesen engedi el magától, de vesztségének fájdalmát ritkábban is érezi.

A férfira nézve azonban, a ki úgy szólva az egész napot munkával tölti el, a saját tűzhelye szent erkély, a melyben magpihen, újabb erőket gyűjt, kedveseit maga köré gyűjtve, majd beszélgetve, majd játszadozva szórakozik, legalább e rövid időre elfeledheti a külvilági gondokat és egyéb kellemetlenéget, hogy aztán övéért annál jobb kedvvel folytathassa a munkát.

Az azonban csak a nyugalom, a kölcsönös szeretet, az egymás iránti méltányosság, a helyes összműködés a családi körben azon tényezők, a melyek a kedély sebeit gyógyítják.

A férjnek a családi körben a pihenés óráit minél kellemesebbé tenni, nagyobbára a nő feladatához tartozik. Hogy a házasság a férjre ne legyen nyomasztó járom, a nőnek egy békés és kedélyes otthonhoz szükségeltető jó tulajdonokat a házasság birodalmába magával kell hoznia.

Ezen előfeltételeknél pénz és birtok legkevésbé becsülendők, a vagy széleskörű ismeretek; a nő bármely osztályhoz tartozzék is, ezek általános anyai kötelemének teljesítéséhez

nemcsak hogy hozzá nem járunk, hanem még akadályára is lehetnek. Mert mindenek előtt a nőnek szerénynek kell lenni, szerénynek követelése és ön becsülésében. Gazdag hozományok, ügyességek, a melyek csak az elfogadó terem ékességül szolgálnak, de a kedély belső szívbéli kincseit nem szaporítják, értéktelenek. E rég elismert igazság felett nevetnek a praktikusok, a kik magukat ennyi meg annyi ezer forintért nejeiknek eladták magukat, és a kiknek a neveltetés tehát gyermekeik jövőjük épp oly közönyös, mint terhes, hisz élheti léhán, gondtalanul napjait az öneladás által szerzett nagy vagyon birtokában.

Ezeknek az embereknek könnyű a nevetés, ők nem ismerik egy boldog családi életnek pótolhatatlan értékét a munkálkodó férjhez illelőleg, keresse bár ez a mindennapi kenyerét keze munkájával, vagy művészeti tevékenységével, ők a családi tűzhelyt kívül jobban találják magukat, mint ott benn és gunyolódva gunyolódnak a morált predikálók érzelem boldog ömlengései felett.

Minél kevesebb eszköz áll a férj rendelkezésére, hogy a házon kívül mulatságok, üdülés és szórakozásra találjon, annál nagyobb értékkel bír reá nézve a saját házi tűzhelyének a boldogsága, azért véljük mi, hogy főleg a dolgozó emberre nézve, a kinek módjában áll saját tűzhelyt alapítani, kívánatos, hogy az a hozzá fűzött várakozásoknak megfelelően.

Vegyük pl. azon kedvező esetet, a midőn munkás egy maga, vagy nejevel szövetségbe eleget keres, hogy saját hajlékukban tisztességesen, a legszükségesebbek nélkülözése nélkül élhessenek. Legtöbbször előfog fordulni, hogy mindkettő a nap tünnyomó részén távol vannak az otthonuktól és hogy épp a nyugalom drága déli órája a legszükségesebb tápszerek gyors beszerzésére használják fel és hogyan vannak a gyermekekkel? Hogyan a testnevelés, tisztaság és rendszeretet dolgában? De főleg erkölcsi nevelésükkel, ha ők inkább az utcán, mint a szülőknél lakoznak? Nem kell a művész esetére szorúni, a vá-

A „Debreczeni Ellenör” tárczája.

Hogyan kerültem haza a fürdőről?

— Egy vendég elbeszélése nyomán elbeszéli: —

Könyves Tóth Kálmán.

(Folyt.)

Ily lelkesülten beszélt kapitányom a vizgyógymód mellett, s föl nem hagyott unszolásával, biztatott egyre, elosztatta ottantottan fölmerülő aggályaimat; mig nem végre józan eszemnek egy örzetlen pillanatában, kezet adtam, hogy mégis neki vágok a gyógyomódnak, hátha úgy megerősít, hogy csak úgy hiréből ösmerem a betegséget. Másnap reggel bejelentettem magamat az orvosnál. Szokott nyájasággal, de egyuttal fontoskodó arczkifejezéssel fogadott.

— Kedves uram — mondá ünnepeles hangon, nem váratlanul előttem, hogy elvégre is belátta annak szükségét, hogy a gyógyomódot jó lesz megkísértenie, s felette örülök, hogy ömaga jószántából jelentkezett, én régóta figyelemmel kísérem, de szólan nem akartam, mi senkire sem erőszakoljuk az áldást, melyet Priznicznek köszönhet az emberiség.

— Orvos ur, — szakítám félbe, — a kapitány tanácsát követve, adtam rá fejemet a hősiesség vállalására, s csakis azon esetben, ha valami rémitő krizistól nem tathatok.

— Azt én is megmondhattam volna, — válaszolt egy kissé neheztelve, — de mindegy, jobb ké-ön mint soha, — mondja csak, hát érzi már valami baját?

— Dehogy érzem orvos ur, azt nem

mondhatnám, sőt most igazán jó egészségnek örvendek, de azt mondják, hogy a vizgyógymód az egészséget még inkább megedzi, s fogékonytalanná teszi minden jöhető, betegség ellen.

— És a ki ezt mondta, igen helyesen beszélt; de kérem, hadd tapintsam meg ütérét, mutassa kérem nyelvét is, mert gyakran mezesik, hogy mikor a veszély nyomukban van, észre sem veszük, s aki azt hiszi, hogy egészséges, közel jár a koporsóhoz.

Nem egy esetet mutathatnék ilyet orvosi naplómól. Teljesen viselő egészségnek örvendő egyéneket kezeltem már, kiknél az egészség csak látszólagos tünet volt, mert egypár heti vizgyógymód előhozta s egy másik egypár heti szigorú kezelés kihajtotta a befészkelte betegséget, mely csak alkalomra várt, hogy halálos eredményben törjék ki, de mi aztán szerencsésen újat fogtuk.

Megvallom, orvosom vigasztalása nem igen volt inyemre. Hátha én bennem is lappang valami betegség, de már benne voltam, késő volt retirálni. Hősies elhatározással nyujtám ki nyelvemet. Nem tudom, mit láthatott rajta, de fejét rázva, nem egyszer köhécselt s minden köhintést egy-egy „bm!” kísért. Kérdézte, nem volt-e valaha változás étvágyamban?

— Mi tagadás benne, orvos ur, ha néhána nagyon jóllaktam, egy pár napig nem tudtam jóízűen enni; aztán a legutóbbi időben, abban a borzasztó hőségben aludni sem tudtam nyugodtan.

— Ezt, akár én is elmondhattam volna önnek, sőt még többet is, . . . ha sokat evett. Nyugtalan álomok zavarták; önnek a gyomra nagyon el van rontva, bár nem is érzi mindig, innen eredt a gyakori álmatlanság; még

most sincs rendes érverése, a légváltoztatás sem segített rajta, igen sokat szenvedett volna későbbben, mert betegsége okvetlen veszélyes alakot ölt s kétségén kívül . . . Itt aztán az orvosi műszótárból olyan érthetetlen latin-görög zagyvalékot talált föl, melyből én szerencsétlen profán, egyetlen szót sem értettem, de végre azzal nyugtatott meg: „Annyit vigasztalásul mégis mondhatok, hogy még eddig szervi baja nincs.”

Ez helyreállítá nyugalmamat, mert fontoskodó arczk, köhécselése s az a műszótári zápor rémitően aggasztott.

— Hát aztán, mit ajánl orvos ur? kérdeztem, hogy valahára a gyakorlati térre vigyem át a beszélgetést, keservesen beleunván hosszas elméleti abrakadabrájába.

— Hallgassa meg tanácsomat, ső okosan tenné, ha szóról-szóra híven leírva, ágya fölébe függesztené. Négy óraker talpon legyen, rögtön igyék meg három, vagy ha kibírja, négy liter vizet; aztán langy fürdőt vesz, melyet a szolgálta fokokként jéghideggé hűt. Fürdőt bevégezvén, reggelizésig sétáljon, utközben egyet-kettőt iszik; tizenegy óraker lámpafürdőt ajánlok, aztán újból sétát, pontban egy óraker ebédelünk, négy óraker ülőfürdő következik s ez alatt hideg vízzel öntesse szakadatlanul hátgerinczét; el ne telejtse, hogy minden fürdés után jó adag sétálás következzen. Ha kitartó lesz, kevés idő múlva tökéletesen egészséges leend.

Elhatároztam, hogy a tudós orvos tanácsát pontról-pontra teljesítem. Nem tagadom, hogy ez az örökös vizivás egy kissé aggasztott, de talán majd csak megszokom s nem engedem magamat kapitány barátom által elszedítettül. Bagyula Tamást, ezt a maga uemében páratlan vizgyógyászati segédet rendelte mellém az orvos. Felséges természetű, izmos legény volt, három ilyen magamfajta

hanem
mindenek
szerény-
Gazdag
csak az
k, de a
poritják,
g felett
kat ennyi
eladták
s tehát
ős, mint
l napjait
yon bir-
ü a ne-
családi
nkálkodó
indennapi
művészeti
tűzhelyen
ott benn
lt predi-
cett.
férj ren-
altságok,
annál na-
aját házi
éjük mi,
a kinek
ani, kivá-
ozásoknak
esetet, a
ével szö-
ját hajlé-
égesebbek
egőbször
nap tul-
thoroktól
li órája a
s beszer-
vannak
estinevelés,
a? De fő-
ők inkább
lakoznak?
ni, a vá-

ros nyilvános élete és a gyári helyiségek nyitott könyvként beszének.

Ilyen viszonyok közepette óvodák, gyermekertek és más hasznintézmények létesítése és azoknak minél nagyobb mérvben való igénybe vétele társadalmi viszonyaink javításának legszükségesebb eszközeül tekintendők.

A házi tűzhely békéjének feldúlását főleg a munkás osztálynál nem egyszer az okozza, hogy a nő nem képes egy félig meddig élvezhető, egészséges és a mellett mégis olcsó kosztot előállítani.

Ez iránt panaszkozhatunk is, de az illetőnek nem is ítélték el annyira, mert nem bennük, hanem a szülők nevelésében rejlik a hiba, hogy a háztartás művészetének egyik legfontosabb pontját elhanyagolják.

Tegyük fel, hogy a munkás neje szegény szülők gyermeke volt, már 14 éves korában, sőt talán előbb is szüleinek segédkezést kellett nyújtani hogy terhükön könnyítsen. No most mi történik? Naponként a gyárban, vagy valami más dologgal volt elfoglalva, legfeljebb 2—3 nappali órát és kevés ünnepnapot kivéve nélkülözni az anya hathatós befolyását; hol, mikor és kitől tanuljon főzni, mosni, ésszerűen bevásárolni, bölcsen kiadni, takarékoskodni, egyszerűen gazdálkodni. Akkor tehát ne csodáljuk, ha az ilyen nők akár a legjobb akarat mellett is és még egyéb lehetőség esetén is, nem képesek a gazdaság élére állani, a kevéssel okosan kijönni, és férjének a családi tűzhelyben kellemes életet nyújtani. Az ifjuság, a szerelem, a szenvedély, az önállóságra való törekvés ilyen módon továbbtűnik, elmúlnak mint a virág és mikor az érettebb ész gyümölcsének az ügyességnek a saját életfeladata határában belül mutatkozni kellene, mindenütt csak elkedvetlenezés, diszharmonia üti fel sátorát. Boszúság, szemrehányások, perpatvar, elégedetlenség köszönt be és a saját tűzhely, a házi béke oltára központja lesz egy elviselhetetlen békétlen életnek. A férj, a ki látja, hogy az

ő keservesen keresett pénze nejeinek a gazdálkodásban való járatlansága által elpazaroltatik, saját tűzhelyének hátát fordít és csakhamar a korcsmák és mulatózó helyek kedvesebb és csalogatóbbá lesznek: és kész a nyomor.

A nyilvános nevelés és oktatásnak e téren is kell valamit tennie; hogy e bajon legalább egyelőre javítva legyen, *főző és háztartási iskolákat rendezni szegény leányok számára*. Noha az itt előadottak általánosságban vannak elmondva, a mi óriási léptekkel előrehaladó városunkra sem maradhat hatás nélkül. Bizalomtelten fordulok azért nőegyletünk érdemes harcosai és minden nőbaráthoz, szíveljék meg ez eszmét és viszonyainkhoz mérten honosítsuk meg mi is ez áldásos intézményt, mely főleg a külföldön már népszerűségnek örvend. Reméljük, hogy mindazok, még a kik a nemes ábrándozók közé tartoznak, ha egy jó példáról van szó, tettel is hozzájárulnak és azt előmozdítani igyekeznek. Evvel segitenek a szociális kérdések egyik főrésztét gyakorlatilag is megoldani. Ezen kívül czélszerűnek tartanám, ha városunkban, mely a közel jövőben egyetemen is fog gazdagodni egy „magyar népművelő egyesületet” létesülne. Tette föl tehát városunk lelkes polgárai férfiak, nők és ifjak!

A szöke emberek eredete.

A szöke emberek eredetéről szól a következő, cigányok közt elterjedt mese: Kukuja törzse egy őszi nagy hegység szélén tanyázott. A szép őszi napok alatt a sátrak előtt táncoltak, és danoltak. Egy nap, mikor nagy jégeső esett, már épen menekülni akartak, de ekkor a jégeső eláll. Hirtelen egy gyönyörű szép, hófehér bőrű és arany hajú asszony lépett elbük. Szemei oly kékek voltak, mint a tavaszi derült égbolt. A szép asszony így szólt:

— Én vagyok a ködkirály neje, a hó nemtője. Ott lakom a messze távolban, a hol örökös hó van. Ott ha lottam mesélni,

hogy a földön, köztetek szerelem uralkodik, a mely az embereket boldoggá és szerencsétlenné is teszi. Én nem tudom, hogy mi az a szerencse, mi az a fájdalom shogy mi a szerencse? Nagyon szeretném a szerelem hevét érezni, noha hideg vagyok. Kicsoda akar közületek szerelemre tanítani?

Ekkor előállt a törzs legszebb gyermeke és mondá:

— Szeretni akarlak. S ha én szeretni foglak, te is szeretsz majd engem.

Ezzel az ifju átkarolta a szép asszonyt, de hirtelen visszatántorodott, mert keble jég hideg volt. Mindamellett lakodalmat ülték s a szép asszony és ifju egypár lettek. Lakodalom után a férj a sátrába vezette feleségét s a mikor az onnan ismét kijött, orcái kipirultak, szemei csillogtak. Sokkal szebb volt, mint előző nap. Egy év múlva a szép asszony egészséges fiugyermeknek adott életet, a kinek épen olyan haja volt mint anyjának.

E naptól kezdve az asszony szerelme férjéhez egyre fokozódott. Husz évig éltek együtt, s ez idő alatt az asszonynak husz gyermeke született, a kik mind hozzá hasonlítottak. Husz év múlva a férj meghalt s nagy pompával eltemették. Az asszony vigasztalhatatlan volt, pedig vigasztaló akadt elég. Főként férfiak, a kik szívesen elvették volna. De ő mindenkinek kosarat adott, s egy este a sátra elé összegyűlt cigányokhoz lépett így szólt:

— Férjem, a ködkirály most visszakér Midőn hozzátok jöttem, megígértem neki, hogy ha az a férfi, a ki engem szerelemre tanított, meghal, visszatérek. Most hát elmegek hozzá, hogy szerelemre tanítsam őt is. Szeressétek gyermekeimet, mint szeretlek én benneteket!

Miután beszédét végezte, hirtelen kő csapott le, a mely teljesen beburkolta s magával vitte. Az emberek sokáig néztek utána és látták, hogy a kő a hegységen túl eltűnik.

A szép asszony gyermekei pedig ősapái a szöke embereknek.

egészséges beteget letiport volna a földhöz, ha birokra kerül a sor; kezei versenyeztek a medve talpával, de hiában, ide erős kéz szükségeltetik, hogy dörzsölésért a beteg megérezze, jobban szerettem mint főnökét, mert nem zavart előadásába érthetetlen műszavakat s bajomat májtultengésnek nevezte el, biztatván, hogy pár hét múlva minden a rendes kerékvágásba jön.

— Csak arra kérem önt, — mondá egy ízben Tamás, — hogy minél több vizet igyék.

— Miért, Tamás barátom? — kérdezém.

— Azért, uram, mert ez segíti elő a teljes kigőzölést, ha ezt betegek elmulasztják, alig számíthatnak jelentékeny javulásra. A fürdő azt szívrogotatja ki, a mit ön megiszik: de ha pusztán a fürdésre szoritkozik, s belsőleg vizet nem használ, olyan formán vagyunk, mint az a szivattyus kut, melyből a víz kiszáradt; hiában szivattyuzzuk, semmire sem megyünk. Ezért én a fürdést egymagában nem tartom hasznosnak. De ha belsőleg elég adag viz találtatik, a fürdés következtében megnyílt pórusokou örökös folyamár észlelhető, mely aztán természetesen a szervezetben rejlő kóroanyagokat is magával kihozza. épen vagy mint a folyam kidobja az idegen anyagokat. Ez a vizgyógyászati titka, ebben rejlik megbecsülhetetlen áldása.

E csodálatosan természetű elméletet kétségbevonnom nem lehetett. Így okoskodott jó szolgám folyvást, de főlöszlegesen tartom az ő vizgyógyászati tudományát itten részletezni, tanulságosabbnak itélem inkább az ő gyógykezelését itten híven ecsetelni. Én lámpafürdőre voltam ítélve. Ez volt a dél-előtti fömuláság. Tamás felügyelete alatt le kellett vetköznöm. Leültetett egy konyha-

székre, vártam türelmesen, hogy mi fog be következni. Tamás egy égő gyertyát tett elé, mit azonban tölem valami sűrű gyékény ellenzővel választott el, alig ültem le, mikor Tamás mindkettőnk, már tudniillik a gyertyát és engem egy jó vastag lepedővel borított be, aztán egy perc múlva másik, majd harmadik lepedőt borított rám, vigyázva, hogy a forrált léghöz, valahol a külső lég be ne tolakodjék; csak fejem volt szabadon a lepedő kerek nyílásán; úgy ültem ott, mint valami lepedőpyramis. Most tudtam meg, hogy télviz idején, egy pár krajezárból miként lehet kiállhatlan melegét idézni elő. Niucs olyan kályha, mely annyira be tudná melegíteni a szobát, mint az a gyertya, ha magadra egy pár lepedőt teritesz, s mellette a gyertya forralja a levedőt.

Körülbelül egy negyed-óra alatt oly formán éreztem magamat, mintha sütnének. Előinté a melegség kellemesen hatott rám, de a léghőmérséklet fokozatosan emelkedett, míg aztán csaknem elviselhetlenné vált. Minden pórusom gyöngyözött, majd a szó teljes értelmében folyt; a levegő keresztül tört a forró sűrű füst, s engem is fojtó gőz fulasztott. Kiállítottam Tamásra, hogy az isten szerelméért szabadítson föl, mert megütt a guta, de a kegyetlen nem engedett; izmos tenyerével fogta két vállamat s nyájasan biztatott. „Mindjárt, mindjárt, most működik hatályosan a tunya szervezet.” De a mi sok mégis csak megárt. Hősies elszántsággal kirugtam a gyertyát, lelöktem a lepedőt s szabadabb lettem.

Ekkor Tamás rám kiállított; ugorjék rögtön e hideg fürdőbe, a kál egy pár lépésnyire volt s mindjárt benn termettem, testem a szerencséhez hasonlított egészen nyakig, alig vártam, hogy a kormot magam-

ról lemossam. Soha még kellemesebb érzés nem hatott át, mint most a hideg fürdő. Parolás alatt érzett kínaimat elfeledve lübboltam a jó hideg vízben; ez utóhatás oly fonséges volt, hogy rászántam magam, hogy jövő ízben türelmesebb leszek a lámpa, fürdő alatt. E hideg fürdőben a kegyetlen Tamás csak két percet engedett; ki kellett jönnöm, s az én Bagyulám rögtön rám adta a vitorlavászon fürdőruhát s elkezdett dörzsölni. Micsoda keze volt! Ha végzetem lónak teremtett volna, vakarónak az ő kezét szerettem volna. Minden erejét összpontosította mütébe. A mint dörzsölt, teljes erejével neki feküdt; már maga ez a teher megizasztott, azt hiszem, minden csontom összetörik, úgy ripegett, ropogott. Az az öt perc, fölért két órai favágással, annyira össze voltam törve.

Igy ment véghez a lámpa-fürdés, melyről a betegek oly magasztalólag beszéltek; körülbelül háromnegyedig tartott; bárki is álláthatja, hogy az ily eljárás elyengítheti a testszervezetet. Kettő három még csak megjárja, de napokon keresztül így folytatni a párgolást, igazán elviselhetetlen kin. Ugy jártam én is; az első fürdő után üdében éreztem magamat, mintha új élet költözött volna belém, tagjaim ruganyosokká váltak, s nem győztem eleget magasztalni a kérdéses fürdőt. De már a negyedik mütét nagyon megviselt, alig tudtam fölkelni a székről, s mikor sétára került a sor, jobban szerettem volna ágyamba pihenni. Hátha csak merő képzelődés? álltattam magamat. A gyaloglás terhemre esett; közöltem az orvosai aggodalmomat, ki egy időre fölfüggesztette a lámpafürdést, de a reggeli s esti hideg fürdőtől nem mentett föl, s a lámpafürdő helyett a csomagolást rendelte el.

(Folytatás.)

NAPI HIREK.

— **Emlékezés a szabadság hőseire.** A debreczeni közönség honfiai kegyelele ma ünnepli a debreczeni csata emlékét. A szabadságért elvérzett névtelen hősök sirhalmi felett fölzendül a honfi ének, — lelkes ifjak szónokolnak hazaszeretetről, hősök dicsőségéről, hősök emlékének halhatatlanságáról. Gyöngéd honleányok koszorút tesznek a sirra, melynek porából a honszerelm virága fakad. — A minden évben ismétlődő ünnepély ma d. u. 4 órakor kezdődik, — jóval lapunk zárta után. Most is már, midőn e sorokat írjuk, — az esővel fenyegető komoly fellegetől meg nem ijesztett közönség sűrűn hullámszik a kollegium körül. Egyletek vonulnak fel zászlókkal, — és riadó éljenzés üdvözli a temetőben pihenő harcosok még életben lévő bajtársait, a ki győzelmes csatákban lengett lobogó alatt jelennek meg, hogy adózzanak nekik is a kegyeletnek. Az öreg honvédekkel együtt lépdelt egy még mindig daliás termetű, marczona képi hajdu-nánási honvéd is, oldalán nemzetiszínű bojtos trombitával. Valamikor, a dicsőség napjaiban Klapka oldalán futta Komárom várában a harczi riadót. Csupán azért jött be Nánásról, hogy egy szál virágot tegyen ő is bajtársai sírjára és sírjok felett megharsogtassa győzelemre lelkesítő kürtjét.

— **Hatvanzer frtos örökség.** Kellemes meglepetés érte ma reggel a rendőrkapitányság egyik subalternusát. Mikor 9 órakor fölment hivatalába, kartársai tömegesen elibe állottak és gratuláltak neki ahoz a 60,000 frtos hagyatékhoz, amelyet egyik távollakó becsületes rokona testált reá. Most hallotta először ezt a kellemesen hangzó hirt, amelynek valóságában bizonyos körülményeknél fogva nem is kételkedhetett. A nagy boldogság miatt, mely szívét e hirre eltöltötte, alig volt képes megköszönni a sok önzetlen jó kívánságot. Már arany szálakból szép álmok szövődtek előtte, — mikor nem sok idő múlva valamelyik kegyetlen szívű kollega megmagyarázta, hogy az örökség hírét ők kovácsolták össze. De hát jobb is volt ezt idő előtt megmondani, — mert már épen azon gondolkodott a boldog örökös, hogy ma este nagy áldomást rendezzen a medvebőrére Sz. Dávidnál.

— **A tornacsarnok építése.** Péterfián, a nőegyleti árvaház szomszédságában, a város által adományozott telken rövid idő múlva megkezdik az önálló tornacsarnok építését, melyet a tornaegylet emeltet a város és a debreczeni közönség áldozatkészsége által összerakott pénzekből, részben pedig kölcsönből. Az építkezés végrehajtásához szükséges eme kölcsön felvehetése végett dr. Kenézy Gyula orvos, a tornaegyletnek fáradságtalan buzgalma elnöke mai napon a következő kérvényt adta be a városi tanácshoz.

Tekintetes Városi Tanács!

Hazánkban nincs egy nagyobb városa, a hol a test gyakorlása, fejlesztése s edzésére szolgáló intézet ne volna. Egyedül Debreczen van még e téren elmaradva. Hogy a város tanácsa és a város közönsége látja egy ilyen intézmény szükséges voltát, azt ékesen bizonyítja ama nagylelkűség, melylyel a tornaegylet utóbbi időben a város részéről találkozott. Ennek kegyes adományai juttatták a vezetésem alatt álló egyletet annyira, hogy immáron az önálló tornacsarnok felépítésének eszméjével komolyan foglalkozhat. A mellékelt terv szerint a város által használatra átengedett telekhez egyletünk a Libakertből egy 350 □-öli

nagyságu területet vásárol s az így megnagyobbított helyen építi fel utcai homlokzattal az 1. sz. a mellékelt rajz alapján egy emeletes bérházat, továbbá az udvarban a tornacsarnokot és mellékhelyiségeit. Ezen épületek összes költségei kitesznek 46 ezer frtot s ha majd ezen épületek készen lesznek, a telek a rajta levő épületekkel és újonnan szerzett telekrészszel 62—64 ezer frt értéket fog képviselni. E költségek fedezésére az egyletnek rendelkezésére áll 28,000 frt, a hiányzó 18,000 frtot kölcsön útján kellene beszerezni. A kölcsön kamatainak fedezése s maga a törlesztés a bérház jövedelméből történik. Ezen jövedelem kitesz:

2 emeleti lakás után	400 frtjával	800 frt.
vendéglő és vendéglős lakása után		600 frt.
egy bolt helyiség után		100 frt.
	összesen	1500 frt.

Nagyon valószínű, hogy a tényleges jövedelem az előirányozottnál magasabb lesz. Az évi törlesztés és kamat 1800 o. frt. után 1020 frt. — maradna még az egyletnek évenként 480 frt. jövedelme. Mintán azonban a telek a város tulajdonát képezi, a kész épületekre is csak azután lehet kölcsönt kapni, ha a telekkönyvi biztosítást a városi tanács engedélyezi. Ezen engedély megadása iránt vagyok bátor a Tekintetes városi Tanácsot teljes tisztelettel megkeresni, kérvén, hogy egyletünk iránt mutatott jó indulatát ezen engedély megadásával tetézzni s ez által az önálló tornacsarnok felépítését lehetővé tenni-méltóztassék. Természetes, hogy az egylet egész vagyonával vállalna jófialást a várossal szemben, arra az esetre, ha a kamatok és törlesztési részletek bármi okból pozitívan nem fizetnének.

A tornaegylet tehát a csarnok építését bérházzal kombinálja, a mi a megnagyobbított telek gyakorlati kihasználása, az egylet jövedelmeinek gyarapítása céljából igen szerencsés gondolat volt. Ugy a bérház, mint az udvar közepén álló tornacsarnok olasz reneszansz stílusban épül Stegmüller Arpád helybeli műépítész szép kivitelű tervei szerint. Az egy emeletes bérházban, mely ez időszert legfőbb díszé lesz a széles Péterfia-utcának, tágas vendéglő, egy bolt és két kényelmes lakás terveztetik. Egy emeletes lesz a tornacsarnok, is homlokzatán a tornászati emblemaival. A szuterénben helyezik el a házmester lakását, a fűszekrényt és a központi fűtést. A földszint elő részén díszes előcsarnokból jobbra nyílik a 10 méter hosszú, 7.70 méter mély *vivóterem*, tul rajta öltözők, melyek egyikét nők részére rendezik be. Az előcsarnoktól balra találjuk a *svéd tornatermet*, hossza 9.80. szélessége 7 m. E mellett lesz a férfiak öltöző szobája. — Ez észak-déli irányban nyuló traktus közepéből nyugot felé ágazik ki egy másik traktus, mely a tágas *tornatermet* foglalja magában. Magassága emeletnyi, hossza 22, szélessége 12 méter. Egyik végében karzat lesz, a csarnok épületének emeletén helyezik el a művezető lakását, valamint a *disztermet*, melynek hossza 10.82 méter szélessége pedig 10. méter. A Libakertből megvásárolt 357 □ ölnyi területet *nyári tornahelyiségül* és *játszó tervül* rendezik be. A torna csarnokot még az idén teljesen felépítik, míg a bérház csak jövő évi májusra lesz kész.

— **Képzelt körutazás.** Egyik lapársunk tegnapelőtt az utazni szerető közönség figyelmét a debreczeni dalegylet m. szigeti utazására hívta fel s azt híresztelte, hogy abban minden jelentkező részt vehet. A dalegylet tagjai meglepetve olvasták ezt a hirt s mint-hogy ők, kik magok is a m. szigeti zászló avató dalegylet vendégei lesznek és mert csupán a választmány tagjai és a működő

tagok mennek Szigetre, egyedül a „Debreczen“-ből értesültek ilyen tömeges kirándulásról, azokat, kiknek kiknek kedvök van olyanban részt venni, kénytelenek a „Debreczen“ szerkesztőségében székelő rendező bizottsághoz utasítani.

— **Elfogott betörő.** Biró Józsefet, kit a fővárosi rendőrség betörés s lopásért köröztetett s a kit Debreczenben épen mulatózás közben fogott el *Gottlieb* Menyhárt törvényszéki hivatalnok, a rendőrségnek még mindig sok dolgot ad. Ma reggel Budapest-ről egy detektív érkezett ide, hogy Birót kihallgassa. Biró az ellopott összeget 50 fitra mondta, míg a káros 80 frt ellopása miatt tett panaszt a fővárosi rendőrségnél. A vizsgálatot még most is serényen folytatják. Befejezése után Birót a fővárosi rendőrséghez kísérik.

— **Ott hagyta a szülői házat.** *Szilágyi* Albert kedvencz gyermeke volt az édesapjának, *Szilágyi* Sándor b. újvárosi lakosnak. Mult hó 23-án a 10 éves kis Sándor elment hazulról e azóta nyoma veszett. Sírva kérték a szülők a b. újvárosi járás főszolgabíróját, hogy keríttesse elő eltűnt kis gyermeküket. A szolgabíró országos körözését rendelte el az elveszett magzatnak.

— **Nemzetközi postabélyegek.** A francia kereskedelmi miniszter nevezetes újítást akar életbe léptetni. Azt akarja javasolni az európai kormányoknak, hogy nemzetközi postabélyeget használjanak. E bélyeggel kisebb összegeket is lehetne küldeni bárhová. Az új bélyegeknél értéke 25 centim volna, a melyet mindenhol érvényesíteni lehetne. Az előterjesztés szerint Bernben egy nemzetközi irodát állítanának fel, a mely a bélyegeket előállítaná és a népeesség arányában és az egyes nemzetek között szétosztaná.

— **Az erdélyi tanulmányát** melynek általános méltatást mai vezércikkünkben olvasható, a közönség gyönyörűségére is fűzetet leírásban ismertetést nyer *Vásárhelyi József* cikksorozatában színeközletét lapunk holnapi száma kezdi meg. Az érdekes emlékeve előre felhívjuk olvasóink figyelmét.

— **Zálogba tett lopott gyűrűk.** Annak idején megirtuk, hogy *Hajdu* István ékszerészétől egy uri kinézésű fiatal ember, azalatt az idő alatt míg az üzlettulajdonos mással foglalatokodott több arany gyűrűt ellopott. A rendőrség a tettes kipuhatólása mindent elkövetett s végre sikerült is kézrekeríteni. A tolvaj uri ember R.—g. aki a lopott gyűrűket zálogba tette takaréknál és hitelintézet zálogházánál. A rendőrség az előnyomozást befejezvé az ügyet a tettesel együtt a kir. ügyészségnek adta át.

— **A ki a rendőrt összeveri.** *Nagy* Vilmos hetes tegnap este berugott állapotban elvetődött a Rózsaterre. Harcias kedvében volt s mivel nem köthetett be férfi személybe, megtámadta *Kozsla* Katalint, ki egy kapuban áldogált. Belekötött, sértegette, mire kijött a házmester *Csekő* Bálint. Most már ezzel kötekedett. *Csekő* rendőrt hívott, de a részeg hetes a rendőrök előtt sem akart meghajolni. *Borbély* György 66. számú rendőrnek kardját leszakította, arcát összekarcolta s ujját elharapta. Nagynehezen sikerült a dühös hetest megkötözni s bekísérni.

— **A boldogító szó.** *Hadnagy*: Oh édes Gizuska, ugyan mondja már ki egyszer vahára azt a drága, boldogító szavát, melyre szívem oly epedve vágyik... *Gizuska*: Kaució!

— **Dr. Barta Bélától.** kit tudvalevőleg Sárospatakról Debreczenbe választottak jogtanárnak, választottak meg e hó 27-én bensőségteljes bucsuestélyen vált meg a sárospataki tanári kar, melyen e testület összes Patakon időző tagjais az állami tanítóképzőintézet több tanára s a városi közönség köréből is többen vettek részt.

— **Nagyvásár.** Közeledik a nagyvásár. Széchenyi-utca élénkül, sátrak építése, idegenek sürgése-forgása, mozgalmá, képet ad.

nak az utcának. Legjobban megéri a vásár közeledését a honvéd-lovaslaktanya környéke, a hol mindenféle komédiák ütnek tanyát. — Három sort foglalnak el a vásárra érkezett látóvalókkal megrakott üzletek. Nagy a változatosság. Gép-színház, állatsereget, panoráma, lövölde, czéldobó, gyorsfényképész, mind látható lesz a vásár alatt. Legnagyobb helyet foglalja el Verin Rudolf muzeumtulajdonos sátor. Elnagyságu, mozgásba hozható szebbnél-szebb viaszalakokkal van tele. Akadémiai, plasztikai figurák és csoportok. Különböző uralkodók s bíres személyek mellszobrai. A különböző népfajok. Remek kivitelű egy vallásos csoport, mely Krisztus keresztrefeszítését ábrázolja 9 mechanikai alakkal. Szemben ezzel van felállítva Staub Miksa nagy nemzetközi panorámája, a Feszty Árpád-féle óriási körkép másolata, Kossuth ravatala, temetése, az utolsó századbeli nagy csaták, világvárosok képei láthatók a panorámában. A festmények mind újak, Debreczen az első város, hol ezek az új festmények kiállítva lesznek.

— **A Bika kávéház megnyitása.** Tatár Gusztáv, a debreczeni Bika szálloda bérlejtője nagy áldozattal fényesen átalakította a Bika kávéházát, úgy hogy az most a vidéken ritkítja párját. A kávéház nagyobb, fényesebb, izlésebb és elegánsabb lett, egészen új, tetszetős, figyelmet ébresztő külsőt nyert. A fényesen átalakított kávéház ünnepélyes megnyitása holnap, szombaton este történik meg. Bizonyára mindenki sietni fog, hogy városunk e fényes kávéházát megnézzék s ott a Magyarai testvérek zenéje mellett egy kellemes estét szerezzen magának.

— **Elvesztett gyémánt gyűrű.** Tegnap este egy helybeli kereskedő a Margit fürdőben elvesztette értékes gyémántgyűrűjét. A megtaláló bő jutalomban részesül, ha a gyűrűt szerkesztőségünkben átadja.

— **Feltört mézárshék.** Az éjjel ösmertelen tettések Gelberger Lajos pásti közönlévő mézárshékét feltörték s az ott talált hus készletet, mintegy két kilót elvittek. A rendőrség keresi a hus tolvajokat.

— **Orpheum.** Mezei János magyar dal-társulata estenkint szórakozást nyújt a közönségnek. Ujabb és újabb dolgokat mutat elő. — A nők közül, különösen Virág Ilona és Csillag Mariska tűnnek fel, kik elegáns megjelenésükkel, kellemes hangjukkal és chikkes játékokkal már is meghódították a közönséget. Úgyes tagjai társulatnak Nóra, Halász, Koller, Gloser stb. — Az igazgató a tányérozást megszüntette, helyette belépti díjakat léptetett életbe.

Városi és megyei hírek.

* **Félmillió kölcsön.** A belügyminiszter a 4.735.000 forintos részlet fővételét engedélyezte a folyamatban lévő városi építkezésekre. A félmillió kötelezvényekre az osztrák-magyar bank ezuttal 200.000 forint utalványozott. A „záloglevelek beváltásából” összesen 199800 forint folyt be, amelyet Simonffy Imre polgármester, Vértessy István főjegyző és Komáromy Antal helyettes házi pénztárnok ma vettek fel a bank helybeli fiókjánál.

* **A polgármester szabadságán.** Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester holnap kezdi meg hat heti szabadságát, melynek egy részét Karlsbádban tölti el, hová családjával együtt holnap utazik el.

Felhívás.

— A debreczeni vásár diorámája érdekében. —

A nagyméltóságú kezeskedelemügyi miniszter ir. kezdeményezése következtében városunk törvényhatósági bizottsága Pataky László festőművésszel megfesteti a múlt századbeli debreczeni országos vásár diorámáját a háttérben Debreczen város XVIII. századbeli képével, az előtérben korhű alakokkal, árucikkkel. A dioráma a világhírű régi debreczeni országos vásárokat virágzásuk legszebb

korszakában fogja feltüntetni a millenniumi kiállításra sereglő népek előtt. Kétségtelenül egyik legérdekesebb látnivalója lesz ez a kiállításnak.

A vállalkozó festőművész azonban csak úgy festheti meg híven, a történelmi valóságnak is minél megfelelőbben ezt a 70 méter térfogatú képet, ha minél több minta (modell) áll rendelkezésre a múlt század végéről.

A munka egyezményben kötelezte magát a tanács, hogy a művésznek a szükséges adatokat lehetőleg rendelkezésére bocsátja. A tanács bizton számít Debreczen polgárságának, a nagy közönségnek szíves támogatására. — Minélfogva főkérrem mindazokat, akik a múlt század végéről, vagy a század elejéről származott speciális debreczeni ipari cikkeknek, vásári árucikkeknek (lőszerszármok, nyergek, szűrők, gubák, kulacsok, asztalos, lakatos és több e féle munkák) birtokában vannak, legyennek szivesek azokat elrajzolás vagy lefényképezés végett alul írott tanácsnoknál, avagy a városi közlévtárban minél előbb bejelenteni és ez által a Debreczen dicsőségét hirdető kép sikerét előmozdítani, — a festőművész munkáját megkönnyíteni.

Vecsey Imre.
tanácsnok; a kiállítási
ügyek előadója.

Férjhez adta a mamát.

— Egy fürdőhely szenzációja. —

Egy közeli fürdőhelyen sokan beszélnek mostanában egy fiatal leányról, a ki az anyját kiváló ügyességgel segítette főköztől alá. S. Berta asszony, javakorát elő gazdag özvegy-asszony s egyetlen leánya a szöke szeretetreméltó Sárika. A leányt és anyját sétájukban rendszeren egy csinos, bár nem egészen fiatal földbirtokos kísérte a fürdői társaság Sárikat meg a földbirtokost már régen jegyeseknek tekintette. Azonban a leány csodálatos módon nagyon hidegen fogadta a vagyonos gazdaember ostromlásait s udvarias kérdéseire többnyire félvállról felelt. Az előkelő világfi nem vette észre a leány közönyösségét, meg aztán a mamánál is igen nagy egyben állott, ki szívügyei iránt a legmelegebb érdeklődést tanúsította. Komolyan kezdte erre csapni a szelet az asszonynak, mintegy hiddnek használnán fel ezt a leányhoz.

Ez a hidpolitika nem vált be. Az anya erősen igyekezett rábeszélni leányát, a ki azonban csak féltüllel hallgata azokat a dicsőhimnuszokat, melyekkel az asszony a „miutavölégényt” illette. — Örömebb gondolt arra a szegény mérnökre kit, mióta először meglátott, szeretett. — Néhány nap előtt — egy séta alkalmával — a földbirtokos aztán nem minden czélzás nélkül a házasságról kezdett beszélni, melyet a legfőnségebb társadalmi intézménynek nevezett. Majd saját személyére tért át: hogy ő épen a legjobb korban van, meg aztán nem is olyan idős, mint a külsője után látszik, s végül, neki komoly czélja a házasság csendes részpartjába evezni, de még nem tudja... és azért hozzája fordul. Tréfásan nevetve a következő jól megfontolt tanácsot adta neki a leány:

— Tudnék önnek egy jó parthiet, — az anyámat; ő éppen magához való. Maga még nem egészen negyven esztendő — és legalább ugy látszik rekonszenvezik velünk, No, én azt hiszem, nem is olyan képéptelen ség a mit mondtam.

És a következő napon csakugyan sikerült is az élelmes leánynak enyját a földbirtokossal összeboronálnia, kikötven magának, hogy ő szintén egybekelhet szive választójával.

A fürdőközönség most az energikus leány iránt nagy respektussal viseltetik, s a „még mindig érdekes” özvegyek ügyeskedő, javakorbeli földbirtokosokat ezzel a kellemes mondással rémitgetik:

Reszéljen a lányommal!

Különfélék.

* **Egy híres kocsis.** A napokban Monzában meghalt a nyolczvanhárom éves Carlo Valerio, ki a maga idejében egyike volt a világ leghíresebb kocsikázóinak. Valerio előkelő milánói családból származott s már kora gyermekkorában bolondult a lovakért. — Később szenvedélyes lovas és kitűnő kocsikázó lett. Testvéreivel nyitott valami luxus-lókereskedést s ekkor megtanult hat, nyolcz, sőt tizenkét lovat is hajtani. Majd előadásokat rendezett, melyek alkalomával a hajtásban produkálta magát. Karakterisztikus alakját, kipödrött bajuszát, lakkcipőit és fehér czilinderét egész Milánó ismerte. 1846-ban követte el a legvakmerőbb mutatványokat. Egy izben fogadott, hogy egy fogadó híhetetlenül szűk udvarán megfordul egy négy lovas kocsival. A kísérlet sikerült anélkül, hogy akár a kocsinak, akár a lovaknak valami baja történt volna. — Akkor erről beszélt egész Olaszország, sőt ilisztrál könyvben is megénekelték a híres kocsikázótt. Abban az időben gyakran megtette azt is, hogy négy- meg hatlovas kocsival keresztül hajtott oly szűk utcákon melyben más kocsik be sem mertek menni. Még tavaly is feltűnt az öreg, amint tizenkét lóval egy magas bakon ülve behajtatott a milánói arénába.

* **Stambulov szolgálja.** Stambulov tudva levölég örökös aggodalomban élt, hogy megtámadják és ezért hű és megbízható szolgálóból egész kis testőrséggel vette körül magát. Ezek egyike írja — egy francia lap — bandita volt, kit halálra ítélték. Stambulov megkegyelmezett a rablónak, kit egy napon magához hivatott és következőleg szölt hozzá: „Én megmentettem a te életedet, rajtad most már a sor, hogy az enyémet védelmezzed”. A bandita e percztől fogva, mint egy hű kutya, úgy vigyázott megmentője életére. Herkulesi természetű ember volt, akinek hosszu, kőczos haja borzalmas külsőt kölcsönzött. Két pisztolyal és két törrel fölfegyverkezve állott ért az egykori bandita a miniszter ajtajánál. Ő fogadta és jelentette be a látogatókat és míg a látogatás tartott, mindig lesben állt, hogy ura első hívására azonnal berohanhasson.

Táviratok.

Párbaj az abessziniai küldöttség miatt.

Budapest, aug. 2. (A „D. E.” ered. táv. Érkezett d. u. 2 órakor.) Pétervárról jelentik, hogy Leontin volt hadnagy, a közelebb Pétervárott járt abessziniai küldöttség vezetője provokáltatta Meccerszky herceget. A kihívásra az adott okot, hogy a herceg lapjában rosszul nyilatkozott a küldöttségről s azt állította, hogy az abessziniai küldöttség — nem igazi volt. Csupa szedett-vetett népségből állott. Ezt a nézetét okokkal is támogatatta. A herceg-szerkesztő kijelentette Leontin megbízottainak, hogy tévedett s lapjában bocsánatot fog kérni.

Uj nagykövet.

Budapest aug. 2. (A D. E. ered. táv. Érkezett délután. 3 óra 30 perczkor) Bécsből sürgönyzik: Paselli Márius báró külügyi első osztályfőnököt legközelebb nagykövetté kinevezik. Helyét magyar emberrel töltik be.

Az átutazó bolgár küldöttség.

Budapest, aug. 2. (A „D. E.” ered. táv. Érkezett d. u. 4 órakor.) A bolgár küldöttség délben Bécsből jövet átutazott Budapesten Sófia felé.

Tanügy.

* A kultuszminiszterium budgetje és új beosztása. Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter befejezte a vezetése alatt álló miniszterium jövő évi költségvetésének tárgyalását a pénzügyminiszteriummal. A költségvetés megállapításánál első sorban az volt döntő, hogy a helyzet reális legyen és hogy az évről-évre ismétlődő tételek mellőztessenek, továbbá az intézmények fejlődésével járó nagyobb költséges fedezetet találjanak és hogy az elkerülhetetlenül szükséges új alkotásokat is életbe lehessen léptetni. Formailag is lényeges változások ment át a budget biztosítva a könnyű áttekinthetést. Lényeges átalakítások ment keresztül a miniszterium személyzeti és ügybeosztása. — Wlassics az eddigi öt osztály helyett tizenkét osztályt szervez. — Az egyházi osztályok az elsők az új beosztásban, azután következnek a művészeti és tanügyi osztályok, az embebaráti intézmények új ügyosztálya; végre az alapítványi, jogi és gazdasági osztályok. Új osztásban látják el a tanítói nyugdíj-ügyeket is. A népneveléssel foglalkozó ügyosztály három alosztályba oszlik külön-külön főnökkel és önálló hatáskörrel. A miniszter a napokban megbízta Molnár Viktor osztálytanácsost, hogy a külföldre menjen az ottani tanügyi és különösen a központi igazgatás tanulmányozására. E tanulmányutal a miniszternek az a célja, hogy a tanügyi igazgatás lassúságán és rendszertelenségén segítsen,

A házi nevelés némely hibáiról.

III.

„Hazugság az Urnak utalat“, mondják a „Példabeszédek.“ Az igazság érzetét a Mindenható mélyen beoltá az emberi természetbe. Bölcsseink is azt mondják: „Igazság az Isten pecsétje“. És mégis nem ritkán találunk a gyermekeknél a hazugság iránti hajlammal annyira, hogy a gyermek egészen hazug lényvé válik. Ehez különböző okok járulnak. Ha a gyermek oly játszótársak közt forgolódik, hol az igazsággal nem bántanak a legnagyobb pedantériával, meg van ez különben néhol a szülei háznál is, — úgy a gyermekben az igazságérzet gyengítettik. Hiszen a hazugság — gondolja magában a gyermek, — nem bír oly nagy horderővel, hiszen az apa, anya is ezt és ezt mondta és ha mindjárt meg is van róla győződve, hogy az nem úgy van, az ő zemeiben az nem tesz semmit, mert a mit a szülők cselekszenek, az nem igazságtalan, legalább a gyermek szemében nem, mert minden gyermek szüleinél a megtestesült tökéletességet látja és azt is hiszi, hogy inkább cselekszik az egész világ igazságtalanságot, mint az ő szülei.

Gyakran meg azt is látjuk, hogy a gyermek egy föllentéssel menekült zavarából, vagy került el valamely büntetést. A hazugságnak ily közönnyel való vétele aláássa a gyermekben az igazságérzetet és hazuggá, hízogóvá és képmutatóvá teszi.

Ép úgy gyengül a gyermekben az igazságérzet, ha a szülők vigyázatlan kérdézősködés által adnak okot a hazugságra. Ha a szülők tudják, hogy a gyermek valamit nem szívesen mond, nem kell azt a végtelenségig forszirozni, ha az nem tartozik szorosán a neveléshez, mert ily esetben szokott a gyermek leginkább hazudni. Ha a gyermek hibázott és azt nyíltan be is vallja, meg is bánja, úgy vagy általában nem, vagy csak igen enyhén kell büntetnünk a hiba minekemisége szerint; mert ha a gyermek az őszinte bevallás daczára szigorúan büntetjük, úgy máskor egy elkövetett hibát nem fog bevallani, sőt inkább hazugság által igyekszik minden büntetéstől menekülni. Azért mindig a hazugság forrása után kutassunk, s a szerint alkalmazzuk gyógyítási módunkat.

Ha a hazugság nem könnyelműségből ered, úgy a hazugság utálatos voltáról és az igazmondás szépségéről kell a gyermeket meggyőznünk. Ha a hazugság egy előző szigorú eljárásunk eredménye, úgy szelidebben kell a gyermekkel bánni, mi által a hazugságtól elfordul s lassan-lassan az igazmondás felé közeledik.

A legkomolyabban és a legnagyobb szigorúsággal kell fellépünk akkor, ha a hazugság bosszúból ered. Megszégyenítés és lenézés sok esetben nagyobb hatásnak, mint más büntetési módok. Ha ez nem hatna, úgy testi büntetéshez kell folyamodnunk, de ne feledjük a mértékét és a célt a büntetésünket harag és izgatottság nélkül, nyugodtsággal kell alkalmaznunk. Így fogjuk a gyermeket a hazugság utálatos bűnéről le szoktatni, mert „utálatos a hazugság az Ur előtt“.

Lippe József.

Irodalom — Művészet.

** A dalos egyesületek a millenniumon.

Az országos Magyar Dalosegyesület azzal a javaslattal fordult az ezredéves kiállítás igazgatóságához, hogy részt vesz a megnyitónapi ünnepen. Az egész ország körülbelül négyezer dalosából kiválasztják a kétszáz legjobb hangut s ezek részvételével vagy vadászkiert kiséréte mellett egy imaszervi kantátát, vagy millenniumi himnuszt énekelnek a megnyitáskor. A himnusz szövegére és azután a dallamára pályázatot hirdetnek, még pedig a szövegre száz koronát, a zenére ezer koronát. Az Országos Dalosegyesület már legközelebb kitűzi a pályázatot. A kiállítás idején az ünnepségek csarnokába országos dalverseny is lesz, még pedig a jövő évben, augusztus 15-én és 16-án, mindig este hat órától kilenczigit. A dalversenyben az összes dalos egyesületek részt vesznek. Kiállításuk is lesz a dalos egyesületeknek, amennyiben kiállítják majd zászlóikat, jelvényeiket, díjakat és más tárgyaikat.

A csillagos lobogó alatt.

— Regény. —

Írta: **D. Theodor**

Fordította: **Kalocsa Róza.**

Folytatás. 14.

Ilyenkor a következő reggelen, olyan merev, olyan tartózkodó volt, hogy a szegény bonny Kate visszariadt attól a bideg áramlattól. Talán nem is szabad már az ifju szíve, talán csak ő maga compromítálta magát?

Ekkor aztán mégis csak észrevette a német fiú, hogy a mivel fogadtatott, a nyájas mosoly eltűnik a szép arcáról és ilyenkor újra feltámadt benne a szerelem és remény. De megint csak elősántikált az ész, hiszen mind szép volna ez, csak olyan szörnyű gazdag ne volna; de így...

Ily módon gyötörte egymást ez a két ifju szív, pedig napról-napra, nehezebben tudták egymás jelenlétét nélkülözni. E mellett a lassankint javuló John Arlington és Mercedes Morales rendkívül jó példával jártak elől.

Hat hét telt el ama végzetes nap óta, a mikor a két ifju pár egy estén ismét a márvány oszlopok között időzött.

Elöl, hol a lemenő nap rózsaszínű fényével sugározta be a körülöttük levő tárgyakat John Arlington hevert egy nádból fonott ruganyos pamtagon, tekintete az előtte elterülő tropikus növényzetű kertben tévedezett. Mellette ült alacsony széken Mercedes, és az ifjunak a pamlag támláján pihenő kezét simogató.

A háttérben állott Reuter, bonny Kate kisasszonnyal beszélgetésbe merülve. A leány egy oszlop árnyas oldalához támaszkodott.

— Én nem értem önt, kedves Reuter, szívesen most Johnny, félig vállán keresztül ki-

áltva át mentőtőjéhez. Ön oly gyors elhatározásában, ha másokért kell cionjait összefűzőt, és kéréseinkkel szemben sehogy sem tud egy határozottt igenig fölemelkedni. Micsoda üres kifogásokkal szabadsozik ön, s beszél holmi tulzott háláról meg más ostobaságokról. Higyje el, hogy nem is nagyon szép öntől ez a makacszkodás. Már én is jobban érezném magamat, ha bizonyosan tudnám, hogy ön hozzánk jő. Mi a macsó köti önt ehhez a szép tropikus szigethez, meg az itteni áldásos állapotokhoz?

Tekintse üzletnek az egészet, tegye fel rólunk, hogy önzők vagyunk. Ön rendkívül tehetséges kereskedő, mondja, jövődöbéli sógorom, és az szakértő! Mi az ön tehetségeit meg akarjuk nyerni a cukorgyár számára, ennyit az egész. Jöjjön és mondjon igent.

— Bonny Kate is ott sugdosta az ifju füleibe, és a lemenő napnak ragyogó sugára tükröződött szép szemében.

— Nézze édes Reuter ur, atyám holnap megérkezik. Azt írja, hogy ön nélkül semmi esetre sem megy vissza az Egyesült Államokba.

Nem akarná ön inkább nekem adni bejegyzését, mit atyám ugyis ki fog öntől erőszakolni?

Es az ifju szívében végre feltámadt a nagy bátorság és e pillanat volt életében ama szerencsés forduló pont, melyről jó lelkű emberek, kik ezt a világot tulbecsülve azt állítják, hogy minden ember életében megjő egyszer, csak hogy akkor fel kell használnia,

Nohát Reuter ur felhasználta, vagyis jobban mondva felhasználta lelkében valami, a mi belőle szólt és cselekedett jóformán az ő hozzájárulása nélkül.

— Csak abban az esetben, ha ön is beleegyezését adhatja, Kate, bonny Kate, sugta vissza az ifju. Szeret engem egy kicsit? akar az én kis feleségem lenni?

Megvillant erre a leány szeme, egy kis ijedség, hirtelen öröm sugárzott abból.

Az ifju most eleget tudott, egymás közt borultak és a következő pillanatban Mercedes sajtászerű csattanásra fordította fejét vissza.

— Halló! kiáltott fel kacagva Johnny, most már a mienk; mennyire fog örömleni az öregem, ha holnap megérkezik.

— És az öreg ur igazán örült. A regényes körülmények között megtartott keletos eljegyzés feltűnést keltett Havannában; hiszen a német klubban Reuternek is sok barátja volt.

És estenkint a szerencse, szerelem és boldogság büszke napjaiban Reuter még gyakran maradt ében ujjongó és mégis elgondolkozó lélekkel.

Mily mérhetetlen volt az ő szerencséje és mily csekély az ő érdeme! A szegény Bob, — talán Afrika egykori uralkodójának utóda — mily nyomorultul pusztult el, és ő a szegény német ifju, egyszerre oly hatalmas tetőpontján, mely által ezreknek munkaerőjével rendelkezhetett. Hogyan is történt ez, hol volt a vezérlő kéz? Véletlen? Vagy isteni Gondviselés, melynek utai sötét, magasabb intézés, melynek elágazó hálózatai oly finomak, hogy emberi szem nem láthatja azokat?

E kérdésekre nem tudott felelni. De mentül gyakrabban nézett bonny Kate szép szemébe mentül többet tervezgetett a jövőrr nézve annál nyugodtabb lett a vagyonban és boldogságban. És azután nem kérdézősködött többé.

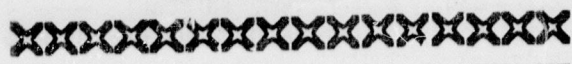
(Folyt. köv)

Vegyes hírek.

* Lekaszálta az ellenfelét. Véres eset történt a vilovai határban. Krizs Damján és Peczitur Isza kaszás emberek az aratón összeszólkóztak s Krizs, a ki a lekaszált rendeket gyűjtögette, gazembernek nevezte Pecziturt. A legazemberezett kaszás dühbe

Egy jó házból való
t a n u l ó
felvétetik

Kohn Henrik
fűszer- és festékkeres-
kedésében.

A Bika-szálloda

kávéházának megnyitása.

Van szerencsém a n. é. közönség
becses tudomására juttatni, hogy a

Bika szálloda kávéházát

megnagyobbitottam,

fényesen átalakítottam,
u j o n n a n berendeztem
s azt

holnap, **szombaton**

azaz aug. hó 3-án este
a Magyar testvérek
zenekarának közreműködése
mellett

ünnepélyesen
megnyitom.

Tisztelettel

Tatár Gusztáv.

Különféle tisztán kezelt

Borok

kis és nagy mennyiségben

családi körülmények miatt

rendkívül kedvező feltételek

mellett eladók.

Bővebb felvilágosítást nyújt

Özv. Pattermann Vinczéné

Kereskedelmi Akadémia
palotája mellett.

MACK féle

Dupla-
Keményítő

Mack Henrik, egyedüli
gyártmánya Ulm Duna mellett

Egyedüli gyártója a feltaláló: Mack Henrik Ulm a. D.
a leggyorsabb és leggyorsabb mód galérokat, kéze-
lőket stb. csekély fáradsággal úgy keményíteni, hogy
oly szépek, mint ha újak volnának,
kizárólag abban áll, hogy
Mack dupla keményítőjével
keményítjük azokat.
Aki egyszer használta, mindig csak ezt alkalmazza.
Mindenütt kapható a. 10 és 20 krajcáros Cartonokban.
Forrást osztrák magyarországi részére:
Voith Gottlieb, Bécsben III.

Dr. Tüdös László

ügyvédi irodáját

Debreczenben, Piacz-utca
2143. szám alatt

a Szedlák- és Vámos-
házban (I. emelet)

f. évi augusztus hó 1-én
megnyitotta.

Magyar kir. államvasutak.
Üzlet vezetőség Debreczenben.

22383 szám.

II.—1895.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak debreczeni üzletvezetőségének vonathálózatán, az e célra alkalmas területek befásítása, nemes fűk termelése, faiskolák létesítése és gondozása céljából Nagy-Károly, M.-Sziget és Ungvár székhelyvel, három kertészegédi állás rendszeresített, melyre ezennel nyilvános pályázatot hirdetünk.

Ezen állással egyelőre évi 210 frt, fizetés, 60 frt. lakáspénz vagy természetbeli lakás és szolgálati ruha illetmény élvezete van egybekötve.

A sajtókezelő irt és keresztlevéllel, erkölcsi, valamint a megfelelő szakismeretet igazoló bizonyítvánnyal felszerelt kérvény f. évi augusztus hó 31-ig a debreczeni üzletvezetőség titkársága cím alatt küldendő be.

Debreczen, 1895. Julius hó 27.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomat nem díjaztatik.)

Üzletvezető

kerestetik egy helybeli
festékkereskedésben
1000 frt óvadékkal,
Bővebbet a kiadóban.

Debreczen sz. k. város Tanácsától.

6953.

1895.

Ló és Szarvasmarha eladás.

A f. 1895. évi augusztushó 11-én megtartandó országos lóvásáron a Város törzsméneséből 14 darab kislejtezett és számfelletti anyakancza (közte 9 darab 4 5 és 6 éves.)

A f. évi Augusztus hó 12-én megtartandó marha vásáron pedig a gazdasági törzsgulyából 16 darab kislejtezett és számfelletti tehén (közte 8 drb. 4 éves) fog árverésen eladatni.

Az árverés a ló, illetve a marhavásártéren **mindenkor reggel 9 órakor** veendi kezdetét.

Az eladandó lovak a vásártéri Udvarhelyi-féle majorban, a tehenek a város Epreskerti kaszálójában, az azok származását és korát kintető kimutatások pedig a város gazdai hivatalnál a hivatalos órák alatt bármikor megkinthetők.

Debreczen, 1895. Julius hó 29.

A városi tanács.

Pályázat.

A debreczeni jótékony nőegylet védelme alatt fenálló nőipariskolánál megüresedett egyik tanítónői állásra a nőipariskolai választmány pályázatot-hirdet következő feltételek mellett. 1. A pályázó egy próba évre választatik 2. Kötelessége a felső ruha szabás és varrás tanítása. 3. Javadalom a próbaévre 300 frt fizetés és 100 frt lakbér. 4. Az állás végleges betöltése alkalmával a fizetés 500 frt, a lakbér 100 frt leend. — A pályázók születésükről, egészségi állapotjukról, tanulmányaikról s eddigi alkalmaztatásukról szóló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeket f. évi aug. 20 ig Joó István nőegyleti főtítkárhoz (N-Péterfia utca 817 B sz.) czimezve küldjék be. Csak nőipariskolai tanítóságához államilag érvényes oklevéllel képesített tanítónők pályázhatnak. A megválasztandó tanítónő állomását szept. hó 1-ső napján elfoglalni köteles.